

Almanac de Interlingua

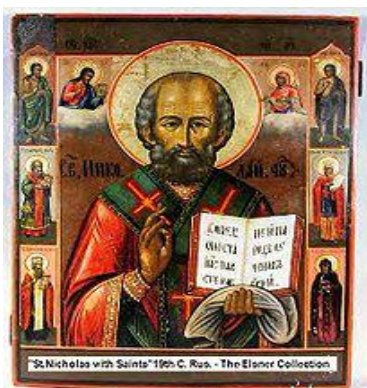
Numero 3 – Decembre 2009

Editor: Cláudio Rinaldi (almanacdeinterlingua@yahoo.com.br)

Qui es Santa Claus?

Mal commencia le mense decembre e ibi es celle sympathic senior grasse e barbute in su inusual roba rubie, portante un grande sacco plen de joculos. Ma qui es al fin iste figura tanto peculiar?

Le moderne version del Papa Natal – assi nos pote appellar lo in Interlingua – unifica diverse personages historic e mythologic proveniente de plure locos, epochas e traditiones. Su nomine statounitese es un clar referentia a Sancte Nicolaus, morte in Asia Minor in un die 6 decembre del 4° centennio. Le historic sancto es celebrate per le ecclesias catholic, orthodoxe, anglican e lutheran, e su reputation affirma que le gente soleva lassar su calceos foras pro que le generose Nicolaus secretemente mitteva monetas in illos. In su historia le plus famose, un paupere patre habeva tres filias qui, sin un dote, non poterea maritar se e devenirea prostitutas. Pro evitar lo, le sancto lassava tres bursas con monetas auree in su casa durante le nocte, pro que le homine non se sentiva humiliate ante le caritate. Le representation le plus usual de iste personage es in roba de episcopo, e multe paisas ha commemorate su die per le excambio de donos.

Representation de Sancte Nicolaus, episcopo de Myra.

In le Nederland medieval, le marineros soleva demandar protection a iste sancto tote die 6 decembre. Post le missa, on debeva comprar un donetto al infantes, un sorta de anticipation al plus importante dono del veniente Natal, e in consequentia le patronage se extendeva tamen al infantes e studiantes. Iste tradition se transportava al colonia norteamerican de Nieuw Amsterdam – hodie New York –, ubi le nomine nederlandese Sinterklaas se converterea in Santa Claus.

Le Natal esseva stablitate como un forma de christianisar le festa pagan del Sol Invictus – illo proprie un invention roman pro unificar le culto de diverse divinitates solar del Imperio e de su colonias, inter le quales le syrian El e le persian Mithras. Ben que altere justificationes anque existe, le plus acceptabile es un astutiose association inter le resurgentia del sol pur in le solstitio de hiberno, in celle tempore celebrate le 25

decembre, al immaculate nascentia del Christo. Tamen, le symbologia natalin remaneva plus pagan que religiose, e le data esseva sovente accusate antichristian – in le puritan Anglaterra del 1650s, on ha mesmo extincte per alcun annos le celebration del Natal, considerate un manifestation del paganismo. Odin, le barbute deo-patre del mythologia nordic, qui volava per le cielo in su cavallo portante un sacco al spatula, tosto se substituteva per le Father Christmas, de apparentia simile, ma sempre vestite in un jachetta verde. Le function del sacco tamben cambiava: durante que Odin lo utilisava pro capturar le infantes vivace, Father Christmas mitteva ibi donos pro le infantes de bon comportamento. Equivalente al Saturnalia roman, iste traditional festival hibernal germanic, appellate Yule, esseva un festa popular allegre e alcoholic, characterisate per le banchettos, le canticos e le excambio de donos. Le parola Yule, on crede, significa ‘magia’ e ha connexion etymologic con le parola anglese *jolly* (jovial, spirituose). Le celebration hibernal era commun anque inter le populos slavic, qui coleva le figura del Ded Moroz (russo pro ‘Granpapa Gelo’), un mago maligne e cruel qui congelava le personas e capturava infantes in su gigantic sacco – le genitores debeva livrar donos a ille pro que su infantes esseva devolvite.

Un sculptura in glacie de Ded Moroz in Russia, e un illustration de Santa Claus per Thomas Nast (1881).

In le 19^e centennio, tamen, toto cambiava. Le famose caricaturista statunitense Thomas Nast (1840-1902) produceva le prime version de Santa Claus in jachetta rubie, le victorianos anglese moderava ancora plus su Father Christmas, e le orthodoxos russe remodellava Ded Moroz al stylo de Sancte Nicolaus. In le laic Union Sovietic, Ded Moroz se transfereva al celebration del Anno Nove, ganiante ancora un arbore de Anno Nove e le auxilio de su granfilia Snegurochka, le ‘puera nivee’, cambios remanente ancora hodie. Al fin, le diverse traditiones affin ha convergite verso un Papa Natal syncretic, global e politicamente correcte, transformante le Natal in un celebration infantil e secular. Posteriormente, on tractarea de humanisar ancora plus le personage qui ora divide le attentiones con le Puero Jesus. Hodie ille crucia le cielos in un slitta tracte per renes pro distribuer joculos fabricate per elfs in un officina juncto a su residentia. Su loco de habitation es controversa: Canada, Lapponia, Danmark, Norvegia e Svedia, al minus, lo reivindica, ma on prefere plus sovente imaginar que ille habita le neutral Polo Nord. E ille ha tamben un sposa, Mrs. Claus.

In le annos 1930, un annuncio publicitari de Coca-Cola popularisava le robas rubie e blanc, e desde tunc Papa Noel ha travaliante incessantemente pro multe companias e governamentos. Tante exposition rendeva alcun historias interessante. In 2000, per exemplo, le russos donava a Demre (ancian Myra, le urbe natal de Sancte Nicolaus, in

hodierna Turcia) un statua in bronz. Tamen, le prefecto lo substitueva per un figura plastic de Santa Claus, a fin de que plus turistas visitava le illustre localitate. In Kyrgyzstan, on renominava ‘Santa Claus’ a un montania, organisava un festival pro Santa Claus in 2007 e declarava 2008 le Anno de Santa Claus, toto a fin de attraher turistas al pais – un nation islamic, on debe remarcar.

Le bronzee statua de Sancte Nicolaus, dono del russos al urbe Demre, e le plastic “Noel Baba” que lo ha substitute cinque annos plus tarde.

Multe christianos prefererea que le Natal coleva ante toto le nascentia del Christo. Alteres prefere le version pagan, que al fin es le ver origine del celebration. Alunos considera antiethic mentir al filios re le existentia de Papa Natal – le infantes poterea concluder que on menti tamben re le existentia de Deo. Equalmente criticabile es le substitution del ancian generositate per le obligation de comprar donos, lo que face del Natal le saison le plus lucrative in tote le mundo.

In Statos Unite – ubi on ja ha certe vice accusate le judeos de inventar Papa Natal pro que on oblidava le Christo –, on ha recentemente propositie substituer le termino *Christmas* per *winter holiday* (‘feriato hibernal’). Assi on haberea tamben *holiday trees*, *holiday cards* e *holiday carols*. Remane le principal stimulo economic de multe nationes, ma se salva le conscientia de multe populos.

Le nomine del Papa Natal in alcun pais

Baba Noel (Iraq e Egypto)
 Babbo Natale (Italia)
 Christmas Baba (Pakistan)
 Colacho (Costa Rica)
 Deda Mraz (Serbia)
 Dyado Koleda (Bulgaria)
 Julemanden (Danmark)
 Jultomten (Svedia)
 Kerstman (Nederland e Belgica)
 Mikulás (Hungaria)
 Moş Gerilă (Romania)
 Pai Natal (Portugal)

Papá Noel (Espania e Argentina)
 Papai Noel (Brasil)
 Père Noël (Francia e Canada)
 Qor Bobo (Uzbekistan)
 Samichlaus (Suisa)
 Santakurôsu (Japon)
 Santo Clós (Mexico)
 Shengdan Laoren (China, litteralmente
 ‘vetule homine natalin’)
 Sinterklaas (Sudafrica)
 Viejito Pascuero (Chile)
 Weihnachtsmann (Germania e Austria)

Repercussion del Almanac

Le edition initial del Almanac de Interlingua esseva inviate a 25 personas. Posteriormente, alcun personas communicava al editor que lo haveva lecte gratias al reinvio per amicos, e que voleva continuar recipiente lo. In ultra, Ramiro Castro, le presidente del Union Brasilian pro Interlingua, informava le adresse electronic de alcun interlinguistas plus. Dunque, le secunde edition se remitteva a 43 personas in total. Al ora, solmente novem confirmava le desiro de continuar recipiente lo in su e-posta tote le menses, inter le quales duo practicantes de Occidental/Interlingue.

Le proxime editiones essera ancora inviate a quante personas sia possibile. Plus tarde, tamen, solmente lo recipera illes qui expressara su desiro, de modo que on evita le correspondentia invasive. On pote confirmar su interesse per le addresses electronic cbrinaldi21@yahoo.com.br e almanacdeinterlingua@yahoo.com.br, per le blog <http://almanacdeinterlingua.blogspot.com>, o ancora per le communitates de Interlingua in Orkut (138 membros) e in Facebook (147 membros).